

Boda

en liten guide

Denna skrift har sammanställts av en arbetsgrupp som arbetat ideellt under KUL-projektet som bedrivits både i Boda och i ytterligare 10 glasbruksorter i Glasriket under hösten 2003 och våren 2004 och som givit upphov till sammanlagt 9 skrifter från: Bergdala, Boda, Johansfors, Kosta, Målerås, Orrefors, Pukeberg, Skruf och Åfors.

Huvudtext och faktainnehåll från arbetsgruppen: Jan-Olof Jäghagen, Anita Bråneus, Karl-Erik Karlsson, Ulla-Britt Karlsson, Desirée Isaksson, Ann-Louise Ahonen och Susann Johannisson.

Övriga källor: "1864 – 1954 Boda Glasbrukshistoria" av Carl Andersson, särtryck, "Upptecknad historik och tradition om Boda glasbruk" av Arvid Holmström, 1949, ur Ekeberga hembygdsarkiv. Foto: Susann Johannisson, Göran Perssons vykortssamling, Algutsboda Hembygdsförenings Arkiv, Anita Bråneus privata arkiv.

Boda i maj 2004

Innehåll

6	<i>Välkommen till Boda</i>	12	<i>10. Rubens stuga</i>
	<i>1. Gamla hyttan och Bodas uppkomst</i>	14	<i>11. Fd Kooperativa – idag Glasverkstaden</i>
7	<i>2. Nya hyttan – i gamla lokaler</i>		<i>12. Patrongården</i>
	<i>3. Gamla blomsliperiet – glasshop</i>		<i>13. Röda stugan</i>
8	<i>4. Brukskontoret</i>	16	<i>Varför uppstod glasriket? För dig som vill veta mer</i>
	<i>5. Transformatorstationen</i>	17	<i>Bodas storhetstid Arbetarbostäder</i>
9	<i>6. Krossen</i>	19	<i>Karta</i>
	<i>7. Gamla sliperiet</i>		
11	<i>8. Gamla skolan – idag STF Vandrarhem</i>		
	<i>9. "Albin och Pegasus"</i>		

Hyttan med en del av vedupplaget. Till höger syns ett tegelhus som är det nya kristallsliperiet som byggdes här 1902. Då slapp man de krävande transporterna av glas ner till gamla sliperiet vid ån (punkt 7) och den direktverkande vattenkraften övergavs. Ännu några år utnyttjades dock vattenkraften genom turbiner som gav kraft upp till nya sliperiet. Nya sliperiet brann dock 1965. Bakom sliperiet skimtar det nya kontoret. Vita huset i mitten är Vita byggnaden.

Välkommen till Boda

Det här materialet är tänkt att användas som en guide för dig som vill gå på upptäcktsfärd bland glasbruksmiljöerna. Varje avsnitt har en siffra som motsvarar en plats på den karta som finns i häftet. Du kan följa promenadslingan som guidar dig runt Boda.

Liknande info-guider hittar du på 11 olika glasbruksorter i det småländska Glasriket. Mycket Nöje!

1. Gamla hyttan och Bodas uppkomst

I Boda visar den höga skorstenen vägen till Gamla hyttan. Denna släcktes 2003. En ny mindre hytta inrättades under hösten 2003 i gamla glasmåleri- och blomsliperiet.

Den första hyttan uppfördes i trä som alla andra glashyttor i glasriket under 1800-talet och början av 1900-talet. Första hyttbyggnaden i Boda uppfördes av virke från en byggnad vid det nedlagda pappersbruket i Broakulla (Se Röda slingan i info om Johansfors glasbruk), som inköptes för 2000 riksdaler, fraktades hit och byggdes upp. Tyvärr så brann denna ner, som de flesta

andra hyttor i glasriket också har gjort. Hyttan i Boda har faktiskt brunnit vid tre olika tillfällen; 1928, 1941 och 1991. Nuvarande gamla hyttan återuppfördes delvis efter branden 1991.

Glasbruket startade här 1864. På platsen fanns då två bondgårdar och en kvarn, vilket hördes på namnen på platsen, som var Förlångskvarn och Bodafall. Grundarna var glasblåsarmästarna R. Viktor Scheutz och Erik Vidlund som jobbat på Kosta glasbruk. I Scheutzs släkt fanns inte mindre än sex glasblåsarmästare! Alla verksamma i Kosta. Den förste, Johan Christofer Scheutz, kom till Sverige 1741 och var med om planeringen och byggandet av Kosta hytta, som startade 1742 !

2. Nya hyttan – i gamla lokaler

I denna byggnad inryms sedan hösten 2003 Bodas nya mindre hytta. Den är anpassad för visningar och särskilda arrangemang. Lokalerna har tidigare använts för målning av glas, blomsliperi – d v s slipning av blomdekor på glas; vilket var mycket modernt på 1920- 1930 och 1940-talen. I huset har också funnits funktioner som tvättning av glas, packning, putslokal, syrapering samt

lager och elverkstad. I källaren fanns smedja och snickeri som kunde göra monteringar av glas-, järn- och träföremål såsom t ex Erik Höglunds och Bertil Valliens ljusstakar och andra konstnärliga utsmyckningar. Exempel skulpturen i parken (nr 9). Byggnaden är uppförd i flera etapper på slutet av 1940-talet och slutet av 1960-talet.

Sedan några år tillbaka hålls här i en del av byggnaden varje sommar särskilda utställningar av brukets formgivare Kjell Engman och Monica Backström.

3. Gamla blomsliperiet – glasshop

Glaset som tillverkades i hyttorna såldes från början delvis med hjälp av glasknallar som gick runt med glas i korgar. Kaffepumpan var en mycket populär produkt. Glas kördes också i lådor in till järnvägen i Örsjö för vidare transport till städer eller andra länder. Under kriget var konservburkar en stor produkt.

Inte förrän på 1950-talet började glasbruken sälja glas i bodar bredvid hyttan. Då liksom nu är det sekundaglas som säljs på glasbruksorterna

Hyttan i Boda i början av 1900-talet. Grusvägen till höger i bilden har samma sträckning som den asfalterade landsvägen idag. Hyttan har också samma läge som nuvarande Gamla hyttan. Du kan se en del av all den ved som gick åt när man eldade i glasugnarna förr i tiden.

Glasriket

Gamla glashyttor i trä finns kvar i Alsterbro och Alsterfors nedlagda glasbruk. En nyare hytta i trä, och med trägolv, kan du se i Bergdala glasbruk, som är i drift.

Den gamla transformatorstationen står kvar som ett minnesmärke från den nya tiden som kom till Boda 1929 när elkraften definitivt ersatte vattenkraften.

medan prima säljs i glas- och porslinsaffärer. Försäljningen i Boda finns i denna byggnad som från början användes som blomsliperi. De stora fönstren byggdes för att få in ljus i lokalen innan det fanns elström att tillgå. Försäljningen har legat i dessa lokaler sedan 1970-talet.

Intill blomsliperiet låg ett tegelhus som var kristallsliperi. Detta brann ner 1965. Blomsliperiet klarade sig dock.

4. Brukskontoret

Ett brukskontor är viktigt i en glasbruksmiljö. Alla bruk har haft ett. Ofta har kontoren dock legat inne i en annan lokal, mer sällan som här som en egen byggnad – vilket vittnar om dess betydelse. Många av de äldre bruken startade med att kontoren fanns i brukspatrons villa. Så var det också i Boda där kontorssysslorna i början sköttes från ett rum i disponentvillan.

Huset är byggt som brukskontor i slutet av

1890-talet. Från början hade det ingång mot gatan. Ursprungligen syntes teglet som huset är byggt av, men på 1960-talet, troligen i samband med ändring av entrédörren, putsades hela huset och fick den vita färg det har än idag. Brukets store formgivare, Erik Höglund, hade sin ateljé i vindsvåningen i vinkelbyggnaden mellan kontoret och glasshopen. Kontoret används idag bl a av formgivare Monica Backström.

5. Transformatorstationen

Denna vita byggnad har nästan blivit en symbol, ett landmärke, för glasbruksorten Boda eftersom den syns på de flesta bilder, den är fin och har namnet Boda på väggen. Byggnaden är uppförd i klassicistisk 1920-talsstil, och väl bevarad.

Det är dock innehållet som är det viktiga. Den rymde entransformatorsom från 1929 omvandlade elen på nätet så att den kunde användas vid bruket. Viss elektrifiering hade skett redan 1911 genom att en generator som drevs av vattenkraft direkt från ån kunde ge tillräcklig ström för belysning i fabriken och några av bostäderna. 1918 flyttade generatorerna upp till det stora sliperiet vid hyttan och drevs där av en ångmaskin fram till 1929.

Hela byggnaden kan därför sägas vara en symbol för den nya tiden då elen kom till samhället. Från och med då kunde man anlägga fabriker där man ville och inte där vattenkraften fanns. De omständliga transporterna bort till gamla sliperiet vid ån blev ett minne blott och man var inte längre alls beroende av vattnet som kraftkälla.

6. Krossen

Den gamla krossen i Boda är anlagd direkt vid den lilla Bodaån. Det lilla fallet på vattnet fick vattenhjulet av trä att snurra och via flera kuggar snurrade de två stenarna som finns inne i kvarnhuset. Stenarna malde runt i ett kar och användes till att krossa gamla brända lerdegler till lermjöl. Detta användes sedan som en viktig ingrediens när massan till nya deglar blandades. Förr tillverkade varje bruk sina egna deglar. Krossen i Boda byggdes för att krossa "Kisel" (kvartssten) som var en grundingrediens i glasmassan. Detta användes då i stället för eller som komplement till sanden. I brukets kassabok kan man läsa om en utgift på 1.483 Riksdaler för uppförande av krossverk och dammanläggning den 11 december 1865. Krossen användes in på 1930-talet.

En degel är en stor (ca 1 meter hög, ca 80 cm i diameter) lerbehållare som efter ca 1 års torktid och ytterligare uppvärmning och förvärmning används som kärl för den heta glasmassan inne i

ugnarna. I Glasriket idag är det bara på Orrefors som man tillverkar egna deglar, och de tillverkas fortfarande med traditionella och hantverksmässiga metoder. De övriga bruken köper från Orrefors eller utomlands.

Krossen i Boda återuppbyggdes på 1980-talet, efter lång tids förfall, av Algutsboda hembygdsförening mfl, se skylt i byggnaden. Vattenhjulet är rekonstruerat. Du är välkommen att kika in. Ha respekt för det arbete och det slit som ligger bakom!

7. Gamla sliperiet

Hit fraktades glas från hyttan för att få vacker slipad dekor. Sliperiet låg här eftersom man utnyttjade vattenkraften i det lilla vattenfall i Bodaån som rinner under huset. Kraften blev till rörelse som kunde driva de små slipar som behövdes. Det var krångligt och omständligt med transporterna av glas mellan sliperiet och hyttan. 1905 byggdes därför ett nytt sliperi mitt

Detta är idag det enda bevarade vattenhjul som finns kvar i Glasriket – och som har haft någon funktion som hör till glasbruket. Bild från ca 1930-talet.

Glasriket

Krossen i Boda är den enda i Glasriket som drivs med vattenhjul. Krossar utan vattenhjul, men med remdrift från elmotor, finns några fler; i Björkshult, Gullaskröv (nedlagt bruk), Rosdala (glasmuseum och armaturförsäljning) och Pukeberg. Obs ingen av dessa är öppna för visning.

Tv: Det gamla sliperiet, idag privatbostad. Th: Så här kanske det kan ha sett ut när glas transporterades till gamla sliperiet vid ån innan el installerades i Boda. Av Fritz Kallenberg, ur "Generations arbete på Boda Glasbruk".

emot hyttan. Detta finns ej kvar idag eftersom det brann 1965. När det nya sliperiet hade byggts utnyttjades vattenkraften några år genom att turbiner alstrade elström som användes i sliperiet.

I detta hus, med sin kraftiga grund av murad granit, har också kvarn funnits på 1800-talet, och smedja en bra bit in på 1900-talet. Platsen hette tom Förlångskvarn, vilket visar att vattnet utnyttjats länge här. Idag är huset privat villa.

Sliperiet vid "Skojarån"

Citat från gammal glasbruksarbetare 1949: "Det var i två våningar och andra våningen av sten. Väggar tjockt och bastant tilltagna. Läge i öster. I byggnaden i väster åt dammen till kvarnen med sina sammalare "skala" och "grynverk". Drivkraft var turbin – icke kuggväxlar utan all kraft överfördes med "linor" s.k. remmar. I kvarnverket närmare dammen till låg sågen i sitt sär-

skilda hus. "Oppepå" (på andra våningen) var träväggar av timmer och boningshus både för familjer och ogifta sliparepojkar. Ett stort rum fanns och gick under namnet "Sliparvinden" och användes till fyllande av många olika behov. Lördags- och söndagskvällar brukade där vara dans ungdom kom från kringliggande trakter, dansade och hade roligt. Ja, det sades ibland så här första gången vi träffades var en kväll när det var dans å sliparvinden i Boda." Spelmän fanns bland pojkarna i Boda Bruk, Hermanstorp, Kopparfly eller Örsjö. Strömmen utgör här sockengräns mot Örsjö församling. Sliparna brukade säga: "Skojarån" till skillnad från "Kanalen", som turbinernas vatten rann fram igenom. Platsen här nu gömmande på gamla minnen av många olika slag. Glastransporterna med allt glas, som skulle slipas och sedan allt glas som var färdigslipat och skulle upp till det magasin uppe vid bruket varifrån all expediering och packning skedde på allt försålt glas. Då gick det, men ett försök nu gävo nog avskräckande resultat."

8. Gamla skolan - idag STF Vandrarhem

Vissa hus syns från utsidan vilken funktion de haft. Gamla skolan i Boda är en sådan. Denna höga ståtliga byggnad har varit undervisningsborg i Boda sedan början av 1930-talet, och fram tills den moderna skolan byggdes på 1960-talet. Byggstilen är liksom transformatorstationen 1920-talsklassicism - Här dock överförd till mer traditionella material och färger; trä och falurödfärg. Särskilda detaljer är den påkostade och fint utformade entrén med sin pampiga trappa och ytterdörr.

9. "Albin och Pegasus"

Skulpturen ritades av Bertil Vallien och tillverkades tillsammans med brukets duktiga hantverkare; smed och snickare, vid mitten av 1970-

Tv: Den gamla skolan – idag STF Vandrarhem. Th: "Albin och Pegasus", en hyllning till den gamle glasblåsaren Albin. Skulptur av Bertil Vallien.

talet, på uppdrag av brukets chef Erik Rosén. Materialet är gamla järnvägsslipers och järnsmide. Figuren är en hyllning till den gamle glasblåsaren Albin, som i mitten av 1940-talet fick Patriotiska sällskapets guldmedalj för lång och trogen tjänst. Det sägs att han tog av medaljen efter några dagar och när han fick frågan: Var är medaljen? Svarade han: "Ja hängde den på suggan. Ja töckte att hon också behövde lite oppmuntran."

En liknande skulptur hade tillverkats tidigare. Den står idag utanför Vilhem Moberggymnasiet i Emmaboda.

Denna park var fram till 1950-talet en åker. Strax intill, där det sedan 1950-talets mitt ligger villor, låg det då 2 stora långa vinkelbyggda hus: ladugård och loge. Dessa tillhörde den bondgård som ursprungligen hörde till glasbruket.

Boningshuset till bondgården, mangårdsbygg-

Glasriket

Alla de äldsta glasbruket hade en bondgård som försörjde både brukspatronens familj och de anställda med potatis, mjölk mm. Om du vill se exempel på hur detta kan se ut så kan du åka till Åfors glasbruk där ladugården finns kvar.

Rubens stuga 2004. Ett minnesmärke över Ruben Hjelm och hans familj.

naden, finns däremot kvar idag. Det är det stora röda huset öster om parken; kallat Vita byggningen, eftersom det var vitt förr i tiden. Det användes under slutet av 1800-talet delvis som kontor åt glasbruket – innan det nuvarande vita brukskontoret (nr 4) byggdes i slutet av 1890-talet.

10. Rubens stuga

Du är välkommen att kika in genom fönstren här. Han som bodde i, och gav namn till, denna stuga hette Ruben Hjelm. Han bodde här med sin mor Gustava och sin ogifta syster Ceci-

lia. De var 3 personer som bodde i dessa 1 rum och kök. Du kan genom fönstret se en sk utdragssäng, som var vanlig förr i tiden när man bodde trångt. Sängen bäddades och sköts ihop under dagen, och kunde dras ut när den skulle användas. Ruben föddes 1887 och dog här i stugan 1969. Han syster bodde kvar till 1978. Hon var den sista som bodde här. Uthuset är rivet, men stugan är bevarad till eftervärlden så att den kan visa oss hur en glasarbetare kunde leva förr i tiden, och som ett särskilt minnesmärke över Ruben Hjelm. Ägare Emmaboda kommun.

Ruben hade en bror som hette Tomas Hjelm. De var båda kända för att vara skickliga glasblå-

sare. De var också båda mästare för varsin verkstad i hyttan. Ruben har gjort sig känd i Boda genom att han vid ett tillfälle, efter att den nye unge formgivaren Erik Höglund från Stockholm hade börjat på bruket, blev så till den milda grad upprörd över Erik Höglunds önskade avsiktliga blåsor i glaset att han kastade sin glasblåsarpipa på golvet i protest, och gick hem. Detta hade aldrig hänt förut. Om du vill få en bild av hur detta kan ha sett ut så se på filmen Mitt liv som hund. Författaren Reidar Jönsson tillbringade en del av sin uppväxt i Boda. I filmen har detta skildrats i en scen där mästaren svär och gormar över konstnärens kvinnobröst på glaset.

Hur gick det då med blåsorna och samarbetet med Erik Höglund? Jo enligt berättelsen på orten så gick Erik Höglund hem till Ruben på kvällen med en flaska brännvin. De ska ha suttit och pratat länge och väl och det hela slutade med att de blev vänner för livet. Ruben var ju annars känd i Boda för att vara en fredlig person. Anita Brånéus från Boda berättar i sina minnen om hur Ruben alltid var särskilt snäll mot barn, och hur han bjöd på päron om han träffade på barn i affären.

Så här har Bengt Johansson beskrivit Rubens stuga:

”Böj ditt huvud, träd försiktigt, helig är platsen där fädernas hägnande andar bo. Ord från den kända sängen från finska Österbotten ... I denna lilla röda stuga på ett rum och kök med en yta på knappt 20 kvadratmeter bodde kring sekelskiftet 1900 en familj på elva personer. Tänk om dessa väggar kunde tala. I så fall skulle vi få lyssna till

*berättelsen om en kvinna, som under sin livstid utträttade ett enastående och märkligt livsverk med att bistå sina medmänniskor. Hennes namn var Gustava Hjelm...Frans Hjelm tillsammans med maken Gustava och sex barn flyttade hit till Boda (1884) för att skapa sig en framtid genom arbete på glasbruket ...Som mest bodde det elva personer i stugan för Gustava födde ytterligare tre barn till världen efter det att familjen kommit till Boda. Dessa var Ruben, född 1887, Cecilia 1889 och Josef 1892. Den sistnämnde dog redan som liten men Ruben och Cecilia nådde hög ålder och bodde kvar i huset under hela sina liv... Under de första decennierna saknades kokspis (**järnspis**) i köket och maten lagades därför i trefotagryta eller i en hängande kittel över den öppna härden. Frans Hjelm avled 1895 blott 54 år gammal, medan Gustava var en riktig arbetsmyra, utöver skötseln av den egna familjen var hon självlärd barnmorska. Det var henne som folket i Boda vände sig till när de behövde hjälp och bistånd vid barnsörd... (**Sonen**) Thomas började som åttaåring (!) arbeta i hyttan, redan som 20-åring var han mästare och var vid den tiden Sveriges yngste glasblåsarnästare... Även Ruben började tidigt i hyttan och blev en skicklig glasarbetare. Han satt också på mästarstolen en tid men avstod frivilligt från den befattningen eftersom han inte ville bestämma över sina arbetskamrater...Ruben avled 1969 i en ålder av 82 år. Därefter bodde Cecilia ensam kvar i det gamla hemmet tills hon 1978 fick sluta sina dagar i en ålder av 89 år...”*

11. *Fd Kooperativa – idag Glasverkstaden*

Den första butik för matvaror som startade här i Boda var en brukshandel, anlagd av bruket 1903. Ganska snart höjdes röster för att starta en Kooperativ affär i stället. Detta låg i tiden, och hände på alla glasbruksorter. Glasarbetarna ville själva äga sin affär och dela på vinsten. Bruket var med på noterna, eftersom de inte ville driva en matbutik. 1908 bildades en kooperativ förening som övertog brukshandelns lokaler. Man flyttade till den nybyggda konsumaffären 1929.

Den arkitektoniska stilen är tidstypisk, och ganska väl bevarad. Från 1992 fanns Jemaglas här; en liten studioglashytta startad av tre herrar, varav två hade jobbat på Johansfors glasbruk fram till dess konkurs 1991. Idag är lokalerna ombyggda och inrymmer studioglashyttan "Glasverkstaden". Försäljning både här och i Paradisverkstaden på Öland.

12. *Patrongården*

R. Viktor Scheutz som var den förste brukspatron man hade vid Boda glasbruk, lät bygga denna stora vita villa för sig och sin familj. 1981-1999 var det restaurang i detta hus. Då döptes det till Patrongården av krögaren, med anspelning på husets forna dagar som disponentvilla. Idag är huset privat.

13. *Röda stugan*

En av de äldsta arbetarbostäderna i Boda. Fungerade under en period som försäljningslokal för konstglas, och blev sedan förebild när Åfors också började med en sådan försäljning; i sin "Fina stugan". Under 1970-talet hade Boda Nova sin försäljning här.

För dig som vill veta mer

Varför uppstod glasriket?

Det finns många exempel på att duktiga glasblåsare från Kosta startade eget glasbruk. Kanske beror detta på att det ligger i strukturen i en hytta att där bara ryms ett visst antal duktiga mästare. En mästare behöll sin tjänst så länge han kunde arbeta. Det fanns naturligtvis andra som var lika skickliga glasblåsare i mästarernas tjänst, men som inte kunde få denna åtråvärda plats pga begränsningen av antal mästare i en hytta. Mästarna hade högre lön och finare bostäder än övriga hyttarbetare, så dessa tjänster var eftertraktade. Därför kom det sig att en del duktiga glasblåsare valde att starta eget, för att själva kunna vara mästare, men allt vad det innebär. Yrkeskickligheten och erfarenheten hade de själva, och kunde rekrytera fler. Från början bara från Kosta, men så småningom även från andra bruk som hade uppstått under 1800-talet. Det var denna drivkraft som gjorde att glasriket utvecklades och uppstod.

Grundarna till Boda; Scheutz och Vidlund, var ju redan mästare själva, men man kan anta att de hellre ville prova lyckan som brukspatroner vid eget bruk. De kunde också rekrytera fler duktiga glasblåsare bland sina bekanta, vilket behövdes när Boda glasbruk startade.

”Hyket i Boda”

I slutet av 1800-talet när man i Kosta talade om dessa bruk så kallade man dem ”Hyken”. ”Det sades om dem, som slutat i Kosta och flyttat till ett sådant bruk: ”han har flyttat till ett hyke”, varpå brukets namn nämndes sedan.” (Arvid Holmström 1949).

Andra förutsättningar som behövdes för att kunna starta glasbruk under 1800-talet fanns här i Boda: tillgång på någon form av kraft, dvs vattenkraft, tillgång på skog som behövdes i stora kvantiteter för att elda ugnarna, och viss tillgång också på mer okvalificerad arbetskraft. Detta fanns hos böndernas, hantverkarnas och torparnas söner – de som inte hade utvandrat till Amerika. Startkapitalet som behövdes var förhållandevis blygsamt. Ibland gick några rika bönder in och stöttade nya glashyttor. Man behövde ganska enkla lokaler; en stor hytta i trä som man byggde själv och olika ugnar som man också byggde själv. Hela etableringen i Boda 1864 lär ha kostat omkring 10.000 riksdaler.

Sveriges största samling glas

finns på Smålands museum i Växjö, som brukar kallas Sveriges glasmuseum.

Mindre glasmuseer

med gammalt glas finns också i Johansfors, Kosta, Lindshammar, Nybro, Orrefors, Pukeberg, Rosdala och Skruf.

Bodas storhetstid

Boda blev ett stort namn tack vare en kombination av den driftige chefen på bruket; Erik Rosén, den nyskapande formgivaren Erik Höglund och brukets duktiga glasblåsare. Erik Höglund rekryterades som ung direkt från Konstfack i början av 1950-talet. Hans karaktäristiska glas är vida känt. Du kan än idag se Erik Höglunds glas på många ställen; både som bruksglas, konstglas och andra konstnärliga utsmyckningar; t ex ljusstakar där smide och glas kombinerats. Exempel på offentliga utsmyckningar finns i Algutsboda kyrka, som har Höglunds färgstarka glas inlagt i kyrkfönster i koret, i Ekebo i Algutsboda, i en ytterdörr i Madesjö kyrka och fiskegumman i brons i Lilla hamnen i Karlskrona.

Arbetarbostäder

Förr i tiden ingick fri bostad när man fick anställning vid glasbruket. Man hade också fri ved till bränsle och ofta en plats till potatisodling. En

gammal karta från 1897 visar att det bara fanns åtta bostäder i brukssamhället Boda när bruket hade varit i drift i över 20 år. De första bostäderna som byggdes i Boda var: Vita byggnaden, den gamla patronbyggnaden, Röda byggnaden, Franssonska byggnaden, ”Kulan”, ”drängstugan Sjuan”, ”Smedstugan” samt ”Snickarebostaden”. De större husen för flera familjer, kallade kaseraner, som ligger längs vägen norrut, flyttades hit från det år 1904 nedlagda Löfsta glasbruk, som låg i skogen i norra Algutsboda socken. I Boda finns idag flertalet av arbetarbostäderna bevarade.

Litteraturtips

”Generationers arbete på Boda glasbruk”, utgiven 1982 av I GLASRIKET – MÄNNISKAN – MILJÖN – FRAMTIDEN, ett studieprojekt inom ABF och Svenska Fabriksarbetareförbundet i Kalmar och Kronobergs län.

Bibliotek finns t ex i Boda, Johansfors, Emmaboda och Nybro.

Glasriket

Alla glasbruksorter i glasriket har arbetarbostäder, så det kan vara spännande att åka runt och upptäcka!

Karta

1. Gamla hyttan
2. Nya hyttan
3. Gamla blomsliperiet, glasshop
4. F d brukskontor
5. Transformatorstationen
6. Krossen
7. Gamla sliperiet (privat)
8. Gamla skolan- STF Vandrarhem
9. Skulptur Albin och Pegasus
10. Rubens stuga
11. Fd Kooperativa, idag Glasverkstaden
12. "Patrongården" (privat)
13. Röda stugan

Vi har bostaden i KOSTA, SKRUV,
HOVMANTORP och LESSEBO

KONTAKTA Britt tel. 0478-128 22

HEMSIDA www.lessebohus.se

POSTADRESS AB LesseboHus, Box 13, 36050 Lessebo

BESÖKSADRESS Stationsgatan 1, Lessebo

TEL 0478-12820

BO I NYBRO

Välkommen du också till vår
designintensiva kommun.

I Nybro kommun hittar du bland annat:
Målerås, Nybro Glasbruk,
Orrefors och Pukeberg.

Designhögskolan
Glasskolan

www.nybro.se

Längdhet via Internet

www.nybrobostadsab.se

Längdhet via telefon

0471-459 09

Box 178 • 382 22 NYBRO • Kommuninfo: www.nybro.se

Ditt bostadsföretag på orten

Vi hyr ut bostäder, kommersiella lokaler/butiker & garage

Adress: Långgatan 4, Box 122, 361 22 Emmaboda, Telefon: 0471-184 01

Web: www.emmabodabostadsab.se, E-post: eba.@emmaboda.se

Medfinansierare i KUL-projektet i Glasriket:

Regionförbundet i Kalmar län
Länsstyrelsen i Kalmar län
Länsstyrelsen i Kronobergs län
Sparbanksstiftelsen Kronan
Emmaboda kommun
Lessebo kommun
Nybro kommun
Uppvidinge kommun
Orrefors-Kosta Boda AB
Pukebergs glasbruk
Skrufs glasbruk
Johansfors glasbruk
Nybro glasbruk
Emmaboda Elnät Energi & Miljö AB

I samarbete med Glasriket Turism AB